

տարիներ ուրախ եւ խաղաղ, մինչեւ որ հասաւ 817ի ահաւոր տարին՝ որ տեսաւ քրիստոնեաներու առաջին անողորմ հալածանքը: Առաջին ձերբակալուողներուն մէջ կը գտնուէր, իրեններուն հետ միասին, Սիմոն Կիւրենացին:

Նղկելին կոկորդը պատուելու չափ կը պողար եւ երգում կ'ընէր թէ ինքը քրիստոնեայ է, բայց ոչ ոք իրեն կը հաւատար: Կինը, զաւակները եւ բարեկամները քրիստոնեայ էին, իր տունը քրիս-

տոնեաներու հաւաքատեղին էր, ինքը ամէն տեղ կը պատմէր թէ իր ուսերով տարեր էր Քրիստոսի խաչը, բոլոր փաստերը իրեն հակառակ էին եւ ոչ մէկ զնով ուզեցին զինքը ազատ արձակել:

Իրիկուն մը, ի հեծուկս իր վայրենի աղաղակներուն, ամենադժբախտ Սիմոն Կիւրենացին՝ քրիստոնեայ տխուր տակ՝ կախուեցաւ կուպրով ծեփուած խաչէ մը եւ վառեցաւ իբրեւ ջահ՝ լուսաւորելու համար Ներոնի պարտէզները:

ՃԱՇԱԿ “ԲՈՒՐԱՍՏԱՆՔ,, ԷՆ

(Շար. տես «Բազմավէպ» 1942, էջ 64)

Աչնան հունտով սերող այն մահկանացու բոյսերէն Կէսին լոկ զա'րմն հունտերով կը նորոգէ սերունդն իր. ինչպէս խաչխաչ զանդրադեղ Դեմետրիոսին նըւիրուած, Թմրեցուցիչն անքունին, հեւքոտ հաղին ամօքիչ, Զոր ծաղկաքաղ ընելով գիշերն անձկոտ կը փնտռէ. եւ կամ բըրուկն աքլորի արիւնադեղ բոսորած, Մանըր ծաղկի հոյլին մէջ դռողացող բարձրալիզ. Որոնց եթէ խընամքով չամբարես սե'րմը ցեղին Մայրերն անճեռ 'ւանդաւակ կը կորսըւին վաղամեռ: Ուրիշներու՝ կը նիրհեն վերակենցաղ արմատներն Երկրի ներքեւ՝ կրկնակի սերող, բայց չուտ՝ ծիւերէն. Յաճախ արբունքն ամանոր ապաժաման փթթելով՝ Փառքը ցեղին կը պահեն ծաղիկներով մայրենի. ինչպէս հերուան քնաթմբիւր մատնեծաղիկն ծիրանի, Նախ քան զարնան հրաւէրով նոր սերմերու հասունանալն՝ Արտավազդիկ ինքն երկրէ կը ճօճէ պե'րճ ճեղանակ: Բայց ոչ նըւա'ղ խընամքի կը կարօտին ասոնք ալ. Զի թէ լքուին բողբոջներն՝ զառամ բունէն անբաժան, Մատաղօրեայ դստրիկներն զոյգ պառաւ մօր կը մեռնին, Կամ զըռհիկ խումբին մէջ կը խորթանայ ցեղն ազնիւ: Եթէ ընդլրով գեղանիստ համբաւատենչ քաղքին մէջ Դարաստ մ'ունիմ ձեռատունկ զոր կը ջըրեն ալիքներն Տիբերիսի, Կապիտոլ սարն հոն հեռուէն կը նայի. Եւ վեհալայր տաճարին պատըսպարող հովանին Ժանտ հիւսիսէն՝ ինձ դարուն կանխաժաման կ'ընձեռէ: Հինգերորդ հունձքն է արդէն՝ մանուշակի արտը հոն Կը ծաղկէր խա'ւ խաւ ծաղկի թերթիկներով երկնադոյն. Արուսեակին հրաւէրով պատուհանէն կիսաբաց

Անուշահոտ կը բուրէր ներսը զեփիւռ զմայելիի .
 Թէպէտ խոնարհ, ամօթխած սաղարթին տակ թաքէին ,
 Քաղցրածաւալ սիւքն՝ անոնց կ'ըլլար մատնիչ եւ դուշակ .
 Սակայն , աւա՛ղ , կապտելով տակաւ տակաւ զեղն ու բոյր
 Օտարախորթ մէկ սերունդ՝ մայրենի տիպն անշքեց :
 Դժնէ տոյժէն փորձ առած պատուէր կու տամ ես քեզի ,
 Մի՛ երբեք թո՛յլ տալ անոնց տիրել արտին ինքնազուլս .
 Այլ դուն քեզմէ ամբան դա՛ղջ եղանակին՝ բողբոջներն
 Բաժնէ՛ հեռու մայրերէն կտրատելով նուրբ կապերն ,
 Որով անոնք միասին չղթայաչար կը հիւտուին :
 Թող քաղահան տարազիւր մեկնին պարզեր բարդերէն ,
 Դէպի վատթարն ընտիրն ալ՝ է հակամէտ ինայու ,
 Զերդ մանկլաւիկ յոռիին՝ դիւրանախանձ սիրով վառ :
 Թաւրընջակին չե՞ս տեսներ զեղը ի՛նչպէս կ'այլայլի .
 Գարնան ծաղկանց կարապետ կարմիր եւ չէկ փըթիթով ,
 Խարտիչազեղ եղերքով բոլորածիր նարօտուած ,
 Թէ մօտն յանկարծ միակ պարզ տեսնէ ծաղիկ մը ճօճող ,
 Կը նախանձի յոռիին վատնելով բա՛րդ բարդ թերթերն :
 Զանգիկին իսկ չե՞ս նայիր կապոյտերանդ , ձիւնաթոյր ,
 Գոյներն ի՛նչպէս կը փոխէ , դրժէ զարմին թերթերուն :
 Ոսկեծաղկին ալ յողողող բարքին յաճախ փորձն առի .
 Տոհմիկ խմբակ մ'ունէի ես յոգնազարմ , բաղմաթերթ ,
 Ու խուռներամ բոլորէն կաղմեցի փունջ երփնատունկ :
 Առջի աշնան կ'ընծայէր զըւարճառիթ տեսարան ,
 Զին սիրամա՛րդը կարծես չըջէր դրախտին մէջ՝ ցուրի՛ն
 Տակ արեւուն , ամփոփ , կլոր՝ զեղով պոչին խառուտիկ :
 Եկաւ զըւարթն ալգեկութ , բայց յոյսս անփորձ խարեցին ,
 Ոսկեծաղկին պարզ էին թերթերն , փոխուա՛ծ եւ դոյներն :
 Ինչո՞ւ մանրե՛րը թըւեմ , հաշուի չեն դար մանրիկներն .
 Փըթիկնազարդ բուրաստանն ալգուն ճեմող իբր օրիորդ՝
 Անփութօրէն առած կանդ՝ ծաղիկներու քով անարդ ,
 Գեղեցիկներն ընտրանքով հաւաքած փունջ կը կաղմէ՝
 Հարեւանցիկ անոր պէս , ծաղիկներէն մանրերամ ,
 Կ'աւանդեմ ծա՛նր աշխատա՛նքը մեծերու⁽¹⁾ խընամքին :
 Հատ մը չըկայ անոնց մէջ դոհար վարդին զուգակչիւ .
 Լոկ մեխակին կը պահուի մրցելու փառքն անոր հետ ,
 Երկբայելով իսկ ելքին անպարտելի պայքարին :
 Երկուքն ալ ե՛ն դունազեղ , վայելչահիւս , քաղցրարոյր .
 Բայց է մեխակն այրական՝ զեղովը քաջ պարմանի ,
 Ու զգայութեանց կաղդուրիչ խառն բոյրով խնկեղէն :
 Անոր զեղին փոփոխումն հարիւրերպեան ես տեսայ ,
 Կարմրազունակ եւ խարտէչ , ձիւնանման , չիկորակ ,
 Եւ դեռ շատեր՝ զերդ բանուածք նըկարակերտ ճարտարի ,
 Կամ թերթերուն բոլորակ ժապաւէնովն իրենց շուրջ :

(1) Մեծ , այսինքն կարեւոր , զեղեցկազոյն ծաղիկներու :

Կը հայցէ ջանք յարատեւ, անվերջ գեղեանք կը սիրէ,
Աշխատանքիդ սակայն չի՛ տար զղջալ ի՛ր ծիւերով:
Թէպէտեւ զո՛ւրկ բընութեամբ սերմէ տոհմի՛կըն այն ցեղ՝
Կրկնակի փառքն իր զարմին յաւերժակայ կը կանգնէ:
Հաղիւ դիշերն ըսկըսի տիրել դարձեալ լոյս օրուան
Դեռ չըհնչած ամպերէն կռիւն խեղդուկ կոռնկներու,
Մատաղամայր արմատին տնկէ՛ աչքերն ի սերսնդ,
Իսկ ուղէ՛ններն մայրերու պառաւ՝ ծըռէ՛ տաշտաթաղ,
Մինչ հաղիւ հազ արտերէն ճեմի խարտեաշ Դեմետրէն.
Ամառն ի բուն հողին տակ պահէ՛ երկճիւղ ծալ երիթ,
Մինչեւ ոստէն ճեղքուած աղուամաղեր արձակուին.
Այնուհետեւ մէկդի ա՛ռ շուրջի զուգճով բոլորակ
Քեզի պատրաստ նորատունկ դարնան ատեն ծաղկելու:
Ծընկակապ ծիւ կը բուսնի՝ եւ մէն մի նուրբ ծոնրի քով
Երկու կողմէն մահկի պէս կ'ոլորուի զոյգ տերեւիկ.
Խընամէ՛ միշտ, միշտ մաքրէ՛ տերեւը դօս ու դեղին,
Եղէդ մ'իբրեւ դրած նեցուկ՝ ցօղունին քով դիւրարեկ,
Ողորակապ վեր բռնէ տըկարն ոտքով ինքնիրմէ:

Թբգմ. Հ. ՄԵՍՐՈՊ ՃԱՆԱՇԵԱՆ
(Շաքունակիւի)

ԳԵՐՊ. ԵԴՈՒԱՐԴ ՀԻՒՐՄԻՒՋ

ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԶԳԱՅՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ա.

Հողիս կարօտ լոյսի յետին շիթերուն՝
Կը բարձրանամ, կը բարձրանամ տարփազին,
Վեր այս մութի պարունակէն յարածուն՝
Որ ուրուրի թեւերուն պէս դիւային,
Արեւելքի հորիզոնէն լայնալով
Պատել կու դայ աշխարհն իր սեւ պատեանով:

Կը բարձրանամ, թողած մարդիկն ու հաճոյք,
Սա մենասէր բլրան դադաթն առանձին,
Համատարած անդորրին մէջ, խուսափուկ
Արեւուն ա՛լքս յառած՝ հոգւոյս սափորին
Փոխանցելու ճառագայթներն իր մարմրուն.
Հողիս ա՛յնքան ունի կարօտ տոչորուն:

Արեւն ահա՛ հըպած լեռն կատարին՝
Մօտ է կոնակն անցնելու, մօտ հալելու.
Գունդն հըրաշէկ, լոյսի հընոց ահազին,
Կը թափթըփէ յետին կայծեր կենսատու.
Մինչդեռ կողմ'ը բարձրարեւճ հսկային
Պարուտակին մէջ մանիշակ՝ կը սաքրին:

Իջած է ա՛լ. բաժակին պէս հրաբուխի
Լեռն կատարն այդ՝ հուր հրայրքով բըռնկած՝
Դուրս կը ժայթքէ հեղեղ ոսկւոյ, արծաթի.
Ու կը կերտէ ամպերու վրայ երկնայած
Հազարդունեան երազանքի կղզիներ,
Անմահութեան կապոյտ ծովուն մէջ երեւ:

Բ.

Ո՛հ, ի նչ խաղաղ ու թաւային իրիկուն.
Բըլուր ու դաշտ օծուած լոյսով կը հանգչին,
Լոյսով՝ որ՝ դեռ կը ծաւալի թաթաւուն,
Ու համրոյրին տակ կը գզուէ կաթոգին
Ծառն ու ծաղիկ, թուփեր, արտեր ծարաւի
Գիշերային տամուկ ցօղին փարելի:

Մեջոցին մէջ կը թրթրայ բազմալար
Լոյսի, զոյնի, հովի անոյ զգուանքին
Հեղակարկալ զաշնակութիւնն հոգէառ...
Մեղրածօրան ալիքներն ինձ կը հասնին,
Ձոր հեշտադին կ'ըմպէ հողիս շիթ առ շիթ
Յաւերժութեան անմահ ջուրին պէս վըճիտ: